

Advies over de keuzemodule 'armoede en sociale uitsluiting' in enkele opleidingsprofielen basiseducatie

Vlaamse Onderwijsraad

Kunstlaan 6 bus 6
BE-1210 Brussel

T +32 2 219 42 99
F +32 2 219 81 18

www.vlor.be
info@vlor.be

Wijs beleid door overleg

Adviesvrager: Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs op 27 januari 2015.

Uitgebracht door de Raad Levenslang en Levensbreed Leren op 24 februari 2015 met eenparigheid van stemmen.

Vorbereiding: commissie Basiseducatie, onder het voorzitterschap van Steven Van den Eynde

Dossierbeheerder(s): Eveline Reusens

1 Inleiding

De Vlor geeft advies over het voorstel om de keuzemodule 'Armoede en uitsluiting' toe te voegen in het leergebied Maatschappijoriëntatie van volgende opleidingsprofielen:

- Communicatie;
- Samen leven;
- Levenslang en levensbreed leren;
- Werk.

Samen met de adviesvraag ontving de Vlor de resultaten van de toets 'vormelijke criteria' die het Departement Onderwijs vooraf uitvoerde.

De Vlor adviseert de voorstellen van opleidingsprofielen conform de bepalingen van art. 24 van het decreet volwassenenonderwijs van 15 juni 2007. Volgens dat artikel bepaalt de Vlaamse Regering, op voordracht van de stuurgroep en na advies van de Vlaamse Onderwijsraad, de opleidingsprofielen voor de basiseducatie en voor het secundair volwassenenonderwijs. Een opleidingsprofiel omvat ten minste:

- het minimale aantal lestijden van een opleiding;
- het aantal modules;
- het aantal lestijden per module dat in aanmerking genomen wordt voor de berekening van de financiering;
- de verdeling van de eindtermen, de specifieke eindtermen, erkende beroepskwalificaties of basiscompetenties over de modules binnen een opleiding.

Na het advies van de Vlor beslist de minister of zij de geadviseerde opleidingsprofielen al dan niet ter goedkeuring voorlegt aan de Vlaamse Regering. Na de definitieve goedkeuring van de opleidingsprofielen, kunnen de inrichtende machten en het GO! deze concretiseren in leerplannen. Artikel 25 van het decreet volwassenenonderwijs bepaalt dat de centra voor de organisatie van hun opleidingsaanbod, uitsluitend de door de Vlaamse Regering goedgekeurde opleidingsprofielen hanteren.

2 Advies

2.1 Leeswijzer

De Vlor formuleert doorgaans alleen opmerkingen over een opleidingsprofiel als er in zijn ogen aanpassingen moeten gebeuren.

Voor het overige gaat de raad ervan uit dat de voorstellen:

- voldoen aan de wettelijke bepalingen van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs of andere relevante regelgeving (criterium 1);
- afgeleid zijn van valabele referentiekaders of, bij ontstentenis daarvan, gevalideerd zijn door de sector (criterium 2);
- rekening houden met maatschappelijke tendensen (criterium 3);
- waar nodig, rekening houden met de noodzakelijke voorkennis van de cursist (criterium 4);

- gedragen worden door de centra en desgewenst door andere publieke opleidingsverstrekkers (criterium 5);
- rekening houden met de mogelijke gevolgen voor andere opleidingen of andere onderwijsniveaus (criterium 6);
- een haalbaar en aanvaardbaar aantal lestijden omvatten in relatie tot de basiscompetenties en/of eindtermen (criterium 7);
- nog voldoende ruimte laten voor de leerplanmakers (criterium 8).

2.2 Keuzemodule Armoede en sociale uitsluiting

Omdat het enkel over een toevoeging van de keuzemodule Armoede en sociale uitsluiting gaat, bespreekt de Vlor deze module op zich en in relatie tot het opleidingsprofiel. Voor het overige blijft het opleidingsprofiel ongewijzigd en door de Vlor als geadviseerd beschouwd.

2.2.1 Doelgroep

De vier opleidingsprofielen waar de keuzemodule wordt voorgesteld, zijn gericht op een doorgaans zeer kwetsbare groep cursisten in het volwassenenonderwijs. Hoewel armoede sterk gelinkt is aan financiële voorwaarden, manifesteert dit zich ook in de uitsluiting van verschillende levensdomeinen. Daardoor komen mensen in armoede in een negatieve spiraal terecht waaruit ze moeilijk ontsnappen. Ze voelen zich onbegrepen, missen bepaalde vaardigheden en kennis en verliezen vertrouwen in de maatschappelijke dienstverlening.

De keuzemodule wordt toegevoegd aan de opleidingen levenslang en levensbreed leren (educatief perspectief), samen leven (maatschappelijk perspectief) en werk (professioneel perspectief). De Vlor gaat akkoord met deze toevoeging omdat mensen in elk van de drie perspectieven de drempels van armoede en sociale uitsluiting ervaren. Meer inzicht verwerven in de eigen ervaringen maakt het mogelijk om ze als kracht in te zetten en zo drempels te overwinnen en stappen vooruit te zetten in het maatschappelijk en professioneel leven. In de opleiding communicatie betekent deze keuzemodule een meerwaarde omdat mensen in armoede en sociale uitsluiting vaak onbegrepen blijven. Door inzicht te krijgen in hoe ervaringen met armoede en sociale uitsluiting communicatiepatronen beïnvloeden, kunnen cursisten alvast van hun kant beter leren communiceren.

De Vlor deelt de mening dat een keuzemodule Armoede en sociale uitsluiting de mogelijkheid geeft inzicht te verwerven in (de eigen) kansarmoede en de zwakte om te zetten in een kracht. Het leergebied Maatschappijoriëntatie leent zich hier het best toe omdat de cursist hier handvatten kan vinden om de eigen sociale kennis en vaardigheden te versterken.

2.2.2 Beoordeling volgens de criteria

De mate waarin het voorstel rekening houdt met maatschappelijke tendensen (criterium 3)

De keuzemodule zal moeten beantwoorden aan de leerbehoeften en -noden van specifieke cursisten. Hiermee worden zij extra ondersteund in het verwerven van nodige inzichten in hun maatschappelijke participatie. Daarom vindt de Vlor de keuzemodule een gerechtvaardigde aanvulling op de opleidingsprofielen.

De mate waarin het voorstel wordt gedragen door de centra en, als dat wenselijk is, door andere publieke aanbodverstrekkers (criterium 5)

Het voorstel wordt gedragen door alle Centra voor Basiseducatie. Organisaties die werken met mensen in armoede zijn eveneens vragende partij voor het inzetten van dergelijke keuzemodules in de samenwerkingsverbanden met de Centra voor Basiseducatie.

De mate waarin het voorstel rekening houdt met de mogelijke gevolgen voor andere opleidingen op andere onderwijsniveaus (criterium 6)

De Vlor oordeelt dat deze keuzemodule geen gevolgen zal hebben voor andere onderwijsniveaus of opleidingen. In de basiseducatie wordt een voortraject voor de opleiding Ervaringsdeskundige in de armoede en sociale uitsluiting aangeboden. De Vlor vindt dat de keuzemodule niet in conflict komt met dit voortraject omdat het een andere finaliteit dient. De inhoud in de keuzemodule wordt beperkt tot het inzetten van persoonlijke ervaringen om individuele inzichten te verwerven, maar moet niet leiden tot het worden van Ervaringsdeskundige in de armoede en sociale uitsluiting.

De haalbaarheid en aanvaardbaarheid van de voorgestelde eindtermen in relatie tot het voorgestelde aantal lestijden (criterium 7)

In een begeleidend schrijven motiveert de stuurgroep volwassenenonderwijs de keuze voor een keuzemodule van 60 lestijden. Gezien de doelstelling van de keuzemodule vindt de Vlor het gerechtvaardigd om deze hoeveelheid lestijden te voorzien zodat de cursist de nodige tijd krijgt in het leerproces.

2.3 Conclusie

De Vlor geeft de voorstellen zoals ingediend een gunstig advies.

Eveline Reusens

secretaris Raad Levenslang en Levensbreed Leren

Sylvie Vanspeybroeck

ondervoorzitter Raad Levenslang en Levensbreed Leren